

Turizm için Mesleki Almanca Ders Kitapları¹

Erdal Ördek² & Hasan Bolat³

Özet: Turizmin çeşitli meslek kollarında çalışanlar ve çalışan adayları için mesleki Almanca öğrenimine yönelik çeşitli ders materyalleri mevcuttur. Ağırlıklı olarak ders kitabı biçiminde hazırlanan materyaller, günümüzün teknolojik gelişmeleri ile birlikte çeşitlilik kazanmıştır. Örgün öğrenimin yanı sıra çalışanlar için uzaktan öğrenim ve/veya bireysel öğrenim imkânı sağlayan öğrenme materyalleri de ön plana çıkmıştır. Öğrenen grubun veya bireyin ihtiyaçlarına ve özelliklerine uygun ders kitabını belirlemek, öğrenim sürecinin sağlıklı işleyebilmesi ve hedeflenen dilsel bilgi ve becerilerin edinilebilmesi için kilit öneme sahiptir. Satış odaklı kitap tanıtımları ve broşürler öğrenen ve öğretenleri uygun ders kitabını seçme konusunda yanılgıya düşürebilmektedir. Her kitabı satın alıp ayrıntılı olarak incelemek ise oldukça masraflı ve zaman alıcı bir süreçtir. Bu çalışmada turizme yönelik mesleki Almanca öğretiminde kullanılmak üzere hazırlanmış olan ders kitapları ve yardımcı materyaller incelenmiş, kitaplarla ilgili ayrıntılı öğretimsel ve yöntembilimsel bilgiler ortaya konmuştur. Böylece ilgili öğrenci ve öğreticilere bu alanda ders kitabı seçiminde kolaylık sağlanması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: turizm için almanca, ders kitabı inceleme, ders kitabı seçimi.

DOI: 10.29329/mjer.2018.147.8

Vocational German Course Books for Tourism

Abstract: There are various course materials oriented to teach vocational German for the candidates and employees in diverse fields of tourism occupation. The materials, which are predominantly produced as course books, have got diversified upon present-day's technological developments. Learning materials, which provide employees distance learning and/or self learning, have also come into prominence beyond the formal education. Determining the appropriate course book for the needs and specifications of learner or learning group has got a key importance in order that the learning process can go right and the aimed linguistic knowledge and skills can be acquired. Book introductions and brochures, which are focused on selling, can misguide the learners and instructors about choosing appropriate course book. Buying each book to examine in detail is on the other hand highly expensive and time-consuming. In the present study the course books and additional materials, which are produced to teach vocational German for tourism have been analysed and detailed didactical and methodological information has been revealed. By this way it has been aimed to enable the related learners and instructors to determine the proper course book.

Keyword: German for Tourism, Course Book Analysis, Course Book Selection.

¹ Bu çalışma birinci yazarın "Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarında İkinci Yabancı Dil Almanca Ders Kitaplarının İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

² Öğr. Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Zile Dinçerler Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Tokat, Türkiye.

İrtibat Yazarı: erdal-ordek@hotmail.com

³ Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye.

GİRİŞ

Yabancı dil öğretimi için vazgeçilmez ders materyallerinin başında ders kitabı gelir. Çünkü ders kitabı, dersin içeriği, yöntemi, hedefleri, süreci, aşamaları, öğretmen-öğrenci etkileşimi, öğrenme çıktılarının kontrolü gibi birçok konuda belirleyici role sahiptir (bkz. Kast & Neuner, 1994:8). Yabancı dil öğretimi farklı yaş grubundan öğrenenlerle, farklı amaçlarla, farklı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle kullanılacak ders kitabının ve diğer materyallerin belirlenmesi aşamasında, öğrenen grubun özellikleri, öğrenme hedefleri, geliştirilecek bilgi ve beceriler, öğretim için ihtiyaç duyulan süre ve öğrenilecek konu içeriği göz önünde bulundurulmalıdır. Ders kitapları ve materyallerinin öğrenim hedeflerine ve öğrenen gruba uygunluğu, kitap ve materyallerin hazırlanmasında belirleyici rol oynayan etkenler, konuyla ilgili ölçütlerin belirlenmesi ve yukarıda anılan bütün süreçler ders kitabı incelemesi kapsamında ele alınır.

Mevcut bir ders kitabının incelenmesinde veya yeni bir ders kitabı hazırlanmasında, genelden özele doğru sıralanabilecek çok sayıda faktör söz konusudur. Geniş kapsamlı olarak ele alındığında, genel faktörler arasında; dersin toplum tarafından gördüğü değer, öğretimsel ve yöntembilimsel bakış açısı öne çıkmaktadır. Daha özele inildiğinde; ders programları, öğretim planları, yönetmelikler, basım ve yayımla ilgili faktörler görülmektedir. En temelde ise yabancı dil öğrenimiyle ilgili kuramlar, dilbilimsel, metin bilimsel ve ülke bilimsel olmak üzere branşa özgü faktörler dikkate alınmak durumundadır (bkz. Kast & Neuner, 1994: 13).

Birçok araştırmacı ders kitaplarının incelenmesinde kullanılacak ölçütler ortaya koymuştur. Özellikle yabancı dil olarak Almanca ders kitaplarının incelenmesi için “Mannheim Kriterleri” (*Mannheimer Gutachten*), “Stockholm Kriterleri” (*Stockholmer Kriterienkatalog*) en bilinen kriter kataloglarıdır. Bunların dışında Hermann Funk’un geliştirdiği “Ders Kitabı Analizi için Sorular” (*Arbeitsfragen zur Lehrwerkanalyse*), göçmen işçilere Almanca öğretiminde kullanılan ders kitaplarının incelenmesi için hazırlanan “Mainz Kriterleri” (*Das Mainzer Gutachten*) ve mesleki yabancı dil olarak Almanca öğretiminde kullanılan “Hamburg Kriterleri” (*Das Hamburger Gutachten*) de bilinen diğer önemli kriter kataloglarındandır. Bununla birlikte ders kitabı incelemesinde kullanılan hiçbir ölçüt cetvelinin doğruluğu ve geçerliliği mutlak değildir. Unutulmamalıdır ki bu ölçütler onları hazırlayan kişilerin öznel değerlendirmeleri ve o zamanki koşullar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Özellikli bir iş olan mesleki yabancı dil öğretiminde özgün materyal ve yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Turizm sektöründe en çok kullanılan yabancı dillerden olan Almancanın turizm mesleki boyutuyla öğretimi için çok sayıda ders kitabı bulunmaktadır. Son yıllarda bu amaçla hazırlanan ders kitaplarında nicelik ve nitelik bakımından bir artış gözlenmektedir. Turizm için mesleki Almanca ders kitaplarının çoğu yurtdışındaki yabancı yayınevleri tarafından hazırlanıp basılmaktadır. Ayrıca Türkiye’de de yakın zamanda bu konuda hazırlanmış yerel ders kitapları bulunmaktadır.

Son yıllarda turizm için Almanca öğretimine yönelik akademik anlamda da önemli çalışmalar yapılmaktadır. İşigüzel (2013) Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümlerinde okuyan öğrencilerin mesleki Almanca öğrenmeye yönelik motivasyon düzeylerini ölçmüştür. Hanbay (2014) yaptığı çalışmada turizm öğrencilerinin Almanca dersini seçmelerinde etkili olan nedenleri araştırmıştır. Altürk vd. (2016) Turizm Fakülte ve Yüksekokullarındaki lisans ve lisansüstü programlardaki yabancı dil eğitimini incelemiş ve bu derslerin turizm sektörü için yeterliliğini tartışmıştır. Balcı (2016) turizm öğrencilerinin dil öğretimine yönelik tutumlarını, beklentilerini, dili seçme sebeplerini ve öğretim elemanlarının kullandığı yöntem ve teknikler hakkındaki düşüncelerini, öğretim elemanlarının seçtiği konu ve metin içeriklerinin kültür içerikli ağırlığını ölçmüş, belirlenen sorunlara çözüm önerileri sunmuştur. Ördek ve Bolat (2016) yaptıkları çalışmada yabancı dil öğretim yöntemlerinin turizm için Almanca öğretiminde yeterliliğini tartışmış ve mesleki yönüyle Almanca öğretimi için öneriler sunmuşlardır. Turizm için Almanca öğretiminde kullanılan ders kitaplarına yönelik çalışmalar da yakın zamanda hız kazanmış durumdadır. Çakır vd. (2015) Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde kullanılan turizm için Almanca ders kitaplarına ve uzaktan öğretim materyallerine ilişkin kapsamlı bilgiler paylaşmışlardır. Ataş ve Genç (2016; 2017) çalışmalarında Türkiye’de turizme yönelik yerel Almanca ders kitabı geliştirilmesine yönelik araştırmalarını paylaşmışlar ve Türkçe konuşan turizm öğrencileri ve çalışanlarının mesleki ihtiyaçlarına yönelik yerel bir ders kitabı geliştirilmesinin önemini vurgulamışlardır. Acar vd. (2017) yaptıkları çalışmada turizme yönelik Almanca öğretiminde kullanılan iki yerel ders kitabını, öğrenen grubun ihtiyaçlarına uygunluk ve ülke bilgisi açısından incelemişlerdir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; mesleğe yönelik Almanca öğrenmek isteyen turizm öğrencileri ve çalışanlarına, turizm için mesleki Almanca dersi verecek olan öğretmen ve öğretim elemanlarına, öğretim hedeflerine uygun bir ders kitabı seçme konusunda yardımcı olmaktır. Bir ders kitabının öğrenim ve öğretim hedeflerine uygunluğu, sahip olduğu yardımcı materyallerin yeterliliği ve kalitesi, benimsediği öğretimsel anlayışı, ancak kitap satın alınıp kısa bir incelemeden geçtikten sonra anlaşılacaktır. Yayıncıların hazırladığı broşür ve kataloglarda genellikle ders kitaplarına ticari bir ürün yaklaşımı sergilenmekte, kitaplarla ilgili ayrıntılı bilgi yerine satılmalarını sağlayacak dikkat çekici bazı yönlerine vurgu yapılmaktadır. Bu nedenle yapmış olduğumuz bu çalışmada turizme yönelik Almanca ders kitaplarına dair ayrıntılı yöntembilimsel ve öğretimsel bilgiler sunulmuş, ilgili öğrenen ve öğreticilerin ihtiyaçlarına uygun ders kitabını seçmede kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yönteminden yararlanılarak turizme yönelik mesleki Almanca ders kitapları, sahip oldukları öğretimsel ve yöntembilimsel içerik bakımından incelenmiştir. Bu yöntemle yapılan incelemede ders kitaplarını belli bir açıdan

değerlendirmek, eleştirmek, yorumlamak ve yargılamak yerine, bazı ölçütler çerçevesinde ders kitaplarının hâlihazırda sahip olduğu özelliklerin tanımlanmasına çalışılmıştır.

Çalışmanın Kapsamı

Türkiye’de turizm çalışanlarına ve ilgili bölüm ve programlarda öğrenim gören öğrencilere yönelik Almanca öğretimi için kullanılmış ve halen kullanılmakta olan ders kitaplarının tümü araştırmanın kapsamına alınmıştır. Araştırma kapsamında aşağıdaki ders kitapları incelenerek raporlanmıştır:

- Herzlich willkommen - Deutsch in Restaurant und Tourismus
- Menschen im Beruf Tourismus A1
- Menschen im Beruf Tourismus A2
- Ja, gerne! Deutsch im Tourismus
- Kommunikation im Tourismus
- Deutsch im Hotel - Gespräche Führen
- Deutsch im Hotel - Korrespondenz
- Deutsch als Berufssprache in Hotel- und Gaststättengewerbe
- Deutsch für den Tourismus
- Deutsch für Tourismus I
- Deutsch für Tourismus II
- Deutsch im Tourismus
- Deutsch für Mitarbeiter im Tourismus

Geçmişte kullanılıp sonradan yenilenen ders kitaplarının hem eski hem yeni basımları incelenmiş, böylece kitaplarda zaman içinde ihtiyaç ve olanaklar doğrultusunda yapılan değişiklikler de dikkate sunulmuştur. Birbirinin devamı niteliği taşıyan ders kitapları aynı başlık altında ayrı ayrı incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada verilerin elde edilmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamındaki kitapların tümüne ilave materyalleriyle birlikte basılı olarak ulaşılmış ve her kitap ayrıntılı olarak incelendikten sonra elde edilen bilgiler derlenerek okura sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmaya konu edilen ders kitaplarının incelenmesinde Stockholm ve Mannheim kriter katalogları ölçüt alınmıştır. Bu kataloglarda belirtilen ölçütler doğrultusunda söz konusu kitapların sahip oldukları ve olmadıkları özellikler nesnel olarak ortaya konmuş; kitaplarla ilgili herhangi bir öznel yorum veya yargıya yer verilmemiştir. İnceleme sonucunda ulaşılan nitel bilgiler, anılan kriter katalogları ve incelenen kitaplar aracılığıyla teyit edilebilir niteliktedir.

BULGULAR

Zimmer frei - Deutsch im Hotel

Kitap, Almanca ön bilgisi olmayan turizm çalışanları ve öğrencileri için A1 seviyesinde, 45 dakikalık 100-120 derslik bir kursa uygun olarak hazırlanmıştır. Öncelikle otel olmak üzere turistik işletmelerde konuklarla girilen iletişim durumlarında, çalışanlara etkili sözlü iletişim becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. İlgili okul ve kurslarda genç ve yetişkin öğrenen gruplarıyla kullanılabilmesi gibi, turizm çalışanlarının kendi başlarına mesleki Almanca becerilerini geliştirmelerinde de kullanılabilir. Dersin ana materyali olarak veya bir temel Almanca ders kitabı eşliğinde kullanılması da mümkündür.

Alıştırma kitabı ders kitabı ile kitapla bütünleştirilmiştir. Ders kitabı ve alıştırma kitabındaki dinleme ve telaffuz alıştırmaları için CD bulunmaktadır. Kitaba ilave olarak öğretmen kitabı ve sözlük (*Glossar*) vardır. Fakat sözlük yalnızca Almanca-Yunanca olarak yayınevinin internet sayfasından ücretsiz olarak indirilebilmektedir. Bu internet sayfasında alıştırma kitabının cevap anahtarı da bulunmaktadır (Klett, 2016). Öğretmen kitabında, öğretim düzeni için açıklamalar, her üniteye konu alanı, telaffuz, kelime hazinesi ve dilbilgisi yapılarına dair bilgiler, dersin akışı, CD ve alıştırma kitabının ders kitabıyla bütünleştirilmesine dair açık ve anlaşılır öneriler, oyun önerileri, telaffuz öğretimi için ipuçları, alıştırma kitabındaki dinleme parçalarının yazılı metinleri ve alıştırma kitabının cevap anahtarı bulunmaktadır.

168 sayfadan oluşan kitabın ilk 88 sayfası ders kitabı, kalanı ise alıştırma kitabı bölümüdür. Kitap içindekiler bölümüyle başlar. Ardından gelen *Zimmer frei auf einen Blick* (bir bakışta Zimmer frei) bölümünde kitapla ilgili ayrıntılı bilgiler paylaşılmıştır. Ders kitabının sonunda *Hotelspiel* (otel oyunu) adında bir adet kelime oyunu, alıştırma kitabının sonunda ise kitapta geçen kelimelerin alfabetik listesi bulunmaktadır. Toplam 8 üniteye oluşan kitapta sırasıyla; konukların gelişi, oda ve kahvaltı, yazışma ve telefon hizmeti, otel hizmetleri, işaretler, bilgilendirmeler ve mesajlar, otel imkânları, tatil yeri imkânları ve konukların dönüşü konuları işlenmektedir.

Otelde ve diğeri turistik işletmelerde geçen somut iletişim durumları ve diyaloglar ön plana çıkmaktadır. Diyaloglardan sonra verilen kutucuklarda ilgili iletişim durumunda konuklardan gelebilecek diğeri muhtemel ifadeler ve çalışanların kullanabileceği alternatif ifade biçimleri yer

almaktadır. Her ünitenin sonunda *Aussprache* (telaffuz), *Wortschatz* (kelime hazinesi) ve *Strukturen* (yapılar) bölümleri bulunmaktadır. Telaffuz bölümlerinde örneklerle çok sayıda telaffuz alıştırmaları ve doğru telaffuz için ipuçları vardır. Kelime hazinesi bölümünde kelimeleri ayırt edici ve kelime hazinesini geliştirici alıştırmalar yer almaktadır. Yapılar bölümünde ise diyaloglarda sıklıkla geçen dilbilgisi yapıları örnekler ve tablolarla açıklanmaktadır. Alıştırma kitabında her ünitenin sonuna eklenen *Rückschau* (geriye bakış) bölümünde işlenen konu örneklerle özetlenmiş ve ardından öğrencinin kendini değerlendirmesi için bir test sunulmuştur.

Alıştırmalar ağırlıklı olarak konuşma becerilerini geliştirmeye dönüktür. En sık kullanılan alıştırma biçimleri, rol oyunu ve diyalog yazıp canlandırma'dır. Bunların dışında dinleme-anlama alıştırmaları da yoğun olarak kullanılmıştır. Okuma ve yazma alıştırmaları mesleki ihtiyaçlarla sınırlandırılmış ve mektup, faks, e-mail yazma ve bunları yanıtlama alıştırmaları şeklindedir.

Kitapta turistik işletmelerde kullanılan kayıt formları, yiyecek ve içecek menüleri, fiyat çizelgeleri, mektup, faks ve e-posta örnekleri, tabelalar, işaretler, not kartları, broşürler, afişler, şehir planları ve haritalar, çizimler ve telefon görüşmesi örnekleri yer almaktadır. Ülke bilgisine fazla önem verilmediği gözlenmekle birlikte farklı ülkelerden az sayıda turistik yer isimleri, şehir planları kullanılmıştır. Görsel açıdan kitapta çok sayıda gerçek turistik yer, mekân ve kişiye ait renkli resimler, renkli ve renksiz çizimler, şekil ve işaretler kullanılmıştır. Özellikle diyaloglarla birlikte verilen resimler, diyalogun içeriğine dair öğrenciye fikir vermekte ve resim üzerine serbest konuşma imkânı sunmaktadır.

Herzlich willkommen - Deutsch in Restaurant und Tourismus

Bu kitap A1 seviyesinde temel Almanca bilgi ve becerilerine sahip olan turizm sektörü çalışanları ve ilgili bölümlerde okuyan öğrencilere uygun olarak A2 seviyesinde, 45 dakikalık 100-120 ders saatine göre hazırlanmıştır. Dil ve yöntem açısından *Zimmer frei* ders kitabının devamı niteliğinde olsa da, ondan bağımsız olarak da kullanılabilir. Dersin tek materyali olarak veya bir genel Almanca ders kitabı eşliğinde kullanımı da mümkündür. Kitabın amacı, turizm çalışanlarına ve öğrencilerine Almanca sözlü mesleki iletişim becerileri kazandırmak ve geliştirmektir.

Kitaba alıştırma kitabı dâhil edilerek tek cilt haline getirilmiştir. Ders kitabı ve alıştırma kitabındaki dinleme ve telaffuz alıştırmaları için CD'ler bulunmaktadır. Kelimeler için sözlük (*Glossar*) bulunmayıp öğretmen kitabı vardır. Öğretmen kitabında alıştırma kitabının ve dinleme CD'lerinin ders kitabıyla uyumlu bir şekilde kullanılmasına yönelik bilgiler, dersin hazırlığına ve akışına dair öneriler, oyun önerileri, kopyalanacak sayfalar, alıştırma kitabının cevap anahtarı ve alıştırma kitabında dinleme parçalarının yazılı metinleri bulunmaktadır.

Kitap toplam 200 sayfa olup, ilk 90 sayfası ders kitabı kısmını, sondaki ekler hariç kalanı ise alıştırma kitabı kısmını oluşturmaktadır. Kitap içindekiler bölümü ile başlamaktadır. Devamında

Herzlich willkommen auf einen Blick (bir bakışta Herzlich willkommen) bölümünde kitapla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir. Ders kitabı kısmının sonunda *Reiserallye* (seyahat rallisi) adlı bir kelime oyunu bulunur (bkz. Cohen & Grandi, 2012: 88-89). Alıştırma kitabının sonuna kitapta geçen kelimelerin alfabetik listesi eklenmiştir. Ardından oluşturulan konu referans tablosunda kitaptaki bütün konulara kısa örnekler verilmiş ve *Zimmer frei* kitabında geçen benzer veya aynı konuya atıflar yapılarak örneklerle tekrar hatırlanması sağlanmıştır (bkz. Cohen & Grandi, 2012: 195-199). Kitabın son sayfasında ise hem *Herzlich willkommen* hem de *Zimmer frei* ders kitabında geçen telaffuz alıştırmalarının konu başlıkları ve sayfa numaraları birlikte verilmiştir.

7 ünitelen oluşan kitapta sırayla, selamlama, yemekler ve içecekler, alakart, istek ve şikâyetler, uğurlama, tatil yeri bilgileri ve seyahat bilgileri konuları işlenmiştir. Ünitelerin sonunda ses, kelime ve cümle bazında örneklerle birlikte telaffuz alıştırmaları, ünite alanıyla ilgili kelime alıştırmaları, çizimler ve resimlerle desteklenmiş dilbilgisi kural açıklamaları yer almaktadır. Alıştırma kitabındaki her ünitenin sonunda verilen *Rückschau* (geriye bakış) bölümünde işlenen konu örneklerle özetlenmiş ve ardından öğrenciye kendini değerlendirme testi sunulmuştur.

Kitapta yoğun olarak turizmdeki somut iletişim durumlarına dayanan diyaloglar kullanılmış ve hemen diyaloglardan sonra yer alan kutularda, ilgili konuşma çerçevesinde konuklardan gelebilecek muhtemel soru, istek ve ifadeler ve çalışanın bu durumda kullanabileceği alternatif cevap ve ifade kalıpları sunulmuştur. Ağırlıklı olarak konuşma, telaffuz ve dinleme-anlama alıştırmalarına yer verilmiştir. En sık kullanılan alıştırma biçimi diyalog ile ilgili soruları cevaplama, diyalog oluşturup canlandırma ve rol oynama alıştırmalarıdır. Turistik ürün veya hizmet tanıtmaya, verilen anahtar kelimelerle konuşma yapma gibi sözlü alıştırmalar da kullanılmıştır. Bunların dışında okuma-anlama, eşleştirme, karşılaştırma, not alma, duruma uygun dilsel tepki sergileme alıştırmalarına da yer verilmiştir. Ayrıca belli bir durumla ilgili öğrencinin kendi ülkesi veya şehriyle bir karşılaştırma yapması, ülkesinden örnekler vermesi istenerek ülke bilgisine ve kültürlerarası yetinin geliştirilmesine de gayret edilmiştir.

Kitapta, restoran ve diğer turistik işletmelerde kullanılan yiyecek ve içecek menüleri, yiyecek ve içecek türleri ve sınıflandırmaları, yemek tarifleri, standart menü örnekleri, tabela, pano ve broşürler, tur programları, hesap fişleri, farklı ülkelerden gerçek turistik yerleri konu edinen okuma parçaları, şehir planları ve haritalar gibi görsel materyaller kullanılmıştır. Ayrıca çok sayıda gerçek ve renkli resim, renkli ve renksiz çizim, tablo ve şekil kullanımına yer verilmiştir.

Menschen im Beruf Tourismus A1, A2

Kitaplar, MiBT A1 ve MiBT A2 olmak üzere iki ayrı cilt halinde basılmış olmasına rağmen, içerik ve öğretimsel düzen bakımından bütünlük arz etmektedir (bkz. Schumann vd., 2015). Öyle ki

MiBT A1 ders kitabındaki üniteler 0-4 ile numaralandırılmış, MiBT A2 ders kitabındaki üniteler de 5-8 ile numaralandırılmıştır.

MiBT A1 ders kitabı Almanca öğrenmeye yeni başlayan turizm çalışanlarına ve öğrencilerine Almanca konuşan turistlerle etkili iletişim kurmalarını sağlayacak dilsel bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlar. MiBT A2 ders kitabı da bu bilgi ve becerileri farklı mesleki alanlarda ilerletmeyi hedefler. Bu kitaplar derste tek materyal olarak kullanılabilirdiği gibi, *Menschen A1* ve *Menschen A2* genel Almanca ders kitaplarıyla birlikte de kullanılabilir.

MiBT A1 ve A2 ders kitaplarına ilave olarak alıştıırma kitabı bulunmamaktadır. Bunun yerine her ünitenin sonuna eklenen alıştıırma kısmı (*Übungsteil*) bulunmaktadır. Ders kitabı ve alıştıırma kitabındaki dinleme ve telaffuz alıştıırmaları için CD bulunmaktadır. Kitaplara ilave olarak öğretmen kitabı yoktur. Bunun yerini tutacak nitelikte her iki kitap için ortak hazırlanmış kılavuz kitap (*Leitfaden*) yayınevinin internet sitesinden ücretsiz indirilebilmektedir. Aynı siteden kitaplardaki alıştıırmaların cevap anahtarları ve dinleme parçalarının metinleri de indirilebilmektedir (Hueber MiB, 2015). Kılavuz kitapta MiBT A1 ve A2'nin genel Almanca ders kitapları *Menschen A1* ve *A2* ile birlikte kullanımına yönelik bilgi ve öneriler, kitapların ders süresiyle uyum içinde kullanımına dair açıklamalar, konu içeriklerinin kısa özetleri ve öğrenme hedeflerine uygun alıştıırma önerileri bulunmaktadır. Kitaplar içindekiler bölümü ile başlar. Ardından gelen önsöz bölümünde kitapla ilgili ayrıntılı bilgi paylaşılmıştır. Her iki kitabın sonuna birer oyun eklenmiştir. Bu oyunlar kitaplardaki konuların tekrarı ve alıştıırması niteliğindedir. Kitapların son sayfasında görsel kaynakların belirtildiği kaynakça yer almaktadır.

Toplam 80 sayfadan oluşan MiBT A1 ders kitabında 5 ünite bulunmaktadır. İlki sıfır ile numaralandırılmış olup selamlaşma, kendini tanıtırma, sayılar ve alfabe gibi genel Almanca konularıyla kitaba giriş niteliğindedir. Devamındaki dört ünite ise selamlama ve karşılama, ürün ve hizmetler hakkında bilgi verme, telefonda veya yazılı olarak bilgi verme, istek ve şikâyetleri cevaplama gibi tipik turistik senaryo ve metinler ele alınır. MiBT A2 ders kitabı ise 72 sayfadan oluşur ve MiBT A1'in devamı niteliğindeki dört üniteyi içerir. Bu dört ünite, restoranda geçen tipik diyaloglar, turizm danışma bürosunda bilgi verme, turist grubuna bilgi verme, konukları uğurlama konuları işlenmektedir. Ünitelerdeki konular dört karakterin başından geçen olay örgüsü içerisinde aktarılır. Hikâyeleştirilen konu akışı içinde karakterler aracılığıyla tipik alman turist davranışları yansıtılarak dolaylı bir şekilde ülke bilgisi aktarımı yapılmıştır. Her ünitenin başında konuyla ilintili resimler ve görsel öğeler kullanılmıştır. Ünitenin ilk sayfasında kutucuk içerisinde öğrenme hedefleri sıralanmıştır. Sonraki sayfalarda yeni dilsel araçlar ve konuşma kalıpları somut diyaloglar ve alıştıırmalar eşliğinde aktarılır. Ünitelerin sonunda *Ihre Wörter* (kelimeleriniz) bölümünde üniteye geçen konu alanı kelimeleri tekrar verilir. *Kommunikation* (iletişim) bölümünde ise üniteye kullanılan

tipik kalıp ifadeler kısa örneklerle özetlenir. Her ünitenin en sonunda ise alıştırmaların yer aldığı *Übungsteil* (alıştırma bölümü) bulunur.

MiBT A1 ve A2 ders kitaplarında dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik alıştırmalar bulunmakla birlikte, ağırlıklı olarak konuşma ve dinleme alıştırmalarına yer verilmiştir. Kitaplarda diyalog düzenleme, diyalog tamamlama, diyalog oluşturup canlandırma, rol oyunu, ikili veya grup halinde çalışma, kısa konuşmalar, telaffuz ve tekrar alıştırmaları, dinleme, okuma ve yazma alıştırmaları kullanılmıştır. Dilbilgisi alıştırmalarına hiç yer verilmemiş, kurallar tümevarımsal olarak aktarılmıştır. Gerekli görülen yerlerde konuyu anlamayı destekleyici nitelikte küçük kutular içerisinde kural aktarımları yapılmıştır.

Görsel anlamda kitaplarda turistik işletmelere ait standart form ve kartlar, memnuniyet anketleri ve değerlendirme formları, kartvizit ve kimlik örnekleri, fiş ve fatura örnekleri, takvim ve ajandalar, broşürler ve reklam panoları, günlük tur programları, fiyat tarifeleri, şehir planı ve haritalar, işaret ve levhalar, mektup, e-posta ve faks örnekleri, yiyecek ve içecek menüsü gibi öğeler kullanılmıştır. Ayrıca çok sayıda gerçek yer ve mekâna ait renkli resim ve çizimlere yer verilmiştir.

Ja, gerne! Deutsch im Tourismus

Kitap, Almanca ön bilgisine sahip olmaksızın öğrenmeye yeni başlayanları Almanca konuşan turistlerle çalışmaya hazırlamak amacıyla A1 seviyesinde yazılmış olup *Start Deutsch 1¹* sınavına hazırlık niteliği de taşımaktadır. Ders kitabının haricinde alıştırma kitabı ve öğretmen kitabı bulunmazken; dinleme ve fonetik alıştırmaları için MP3-CD ve Almanca-Türkçe Sözlük (*Glossar*) bulunmaktadır. Aynı bir alıştırma kitabı yerine, her ünitenin sonunda konuyla ilgili alıştırmalar konulmuştur. Bütün alıştırmaların çözümlerine, dinleme alıştırmalarının yazılı metinlerine ve bütün dinleme parçalarının MP3 dosyalarına kitabın internet sayfasından ücretsiz olarak erişilebilmektedir (Cornelsen, 2014).

240 sayfadan oluşan *Ja, gerne!* ders kitabı öğrencilere yönelik bir önsöz ile başlamaktadır. Ardından gelen içindekiler bölümünde konu başlıkları ve içerikleri ayrıntılı olarak sıralanmıştır. Kitabın sonunda ise bir adet *Start Deutsch 1* deneme sınavı, fonetik alıştırmaları, özet dilbilgisi, düzensiz fiillerin listesi, kitapta geçen kelimelerin alfabetik listesi ve kaynakça yer almaktadır. Kitap 14 üniteye ayrılmış ve sırasıyla, selamlaşma ve kendini tanıtmaya, içecek siparişi, alış veriş, aile, hobiler, diller, konaklama tanıtımı, saat ve zaman, randevu düzenleme, resepsiyon, yer ve yön tarif etme, yeme alışkanlıkları, restoran, tatil aktiviteleri, sağlık ve *wellness*, giyim ve hava durumu, havaalanı konularını içermektedir. 7. Ünitenin sonunda *Extra 1: Die Unterkunft* (konaklama) adıyla verilen bölümde konaklamayla ilgili ayrıntılı bilgi ve alıştırmalar yer almaktadır. 14. Ünitenin sonunda ise

¹Temel seviyede yazılı ve sözlü Almanca bilgisini ölçen 65 dakikalık bir sınavdır. Sınavdan en az 60 puan alanlar başarılı sayılır.

Extra 2: Service für Urlaubsgäste (konuklara servis) bölümünde servisle ilgili ayrıntılı bilgi ve alıştırmalar bulunmaktadır. Her ünitenin sonunda verilen *Alles klar?* (anlaşıldı mı?) bölümünde öğrencinin kendisini sınaması ve bir sonraki üniteye hazır olup olmadığını ölçmesi sağlanmaktadır. *Auf einen Blick* (bir bakışta) bölümünde ise üniteye geçen konuların kısa bir özeti verilmiştir. Son olarak da üniteye işlenen konularla ilgili çok sayıda alıştırmaların yer aldığı *Übungen* (alıştırmalar) bölümü bulunmaktadır.

Diyalog tamamlama, diyalog yazma ve canlandırma, rol model oynama, soru-cevap, ikili veya grup halinde çalışma ve kısa konuşma alıştırmalarına sıklıkla yer verilmiştir. Bunun dışında cümle tamamlama, cümle kurma, eşleştirme, bulmaca, kelime oyunu, bir görüşmeden not tutma, e-posta yazma, serbest metin yazma alıştırmaları kullanılmıştır. Ayrıca telaffuz alıştırmalarına büyük önem atfedilmiş, kitapta yalnızca telaffuz alıştırmalarını içeren *Phonetiktraining* (telaffuz alıştırmaları) bölümü bulunmaktadır.

İşlenen konularda turistler ile turizm çalışanları arasında geçen veya geçmesi muhtemel olan somut olaylar ve diyaloglarda geçen konuşmalar günlük hayatla bağlantı kurularak aktarılmıştır. Çok sayıda kurma diyalog ile birlikte, otelde veya başka bir turistik işletmede sıklıkla kullanılan müşteri kayıt formları, başvuru formu, yiyecek ve içecek menüleri, hesap fişleri, kartvizitler, broşürler, internet sayfası örnekleri, işletme tabela ve afişleri, reklam panoları, haritalar, rota çizimleri, ulaşım krokileri, şemalar, istatistiksel veri grafikleri, yazışma ve telefon görüşmesi örnekleri, yemek tarifleri ve seyahat bileti örnekleri kullanılmıştır.

Dilbilgisiyle ilgili önemli ayrıntıları ve ipuçları içeren küçük bilgi kutucukları verilmiştir. Dilbilgisi konuları arka plana atılarak öncelik uygulamaya verilmiştir. Kuralların açıklanması kullanımından sonraya bırakılmıştır. Dilbilgisi kuralların açıklanması gereken yerlerde tablolar ve somut örnekler kullanılmıştır. Bilgi kutucukları içerisinde Almanca konuşulan ülkelerle ilgili ilginç bilgiler paylaşılmıştır. Öğrencileri araştırma yapmaya teşvik etmek ve Almanca konuşulan ülkelerle ilgili daha fazla bilgi edinmelerini sağlamak amacıyla belli konuların yanında çeşitli kurum ve kuruluşların internet adresleri verilmiştir. Görsel anlamda, kitapta çok sayıda gerçek resim ve yer yer renkli çizimler kullanılmıştır. Kullanılan resimlerde gerçek turistik yer, mekân, ürün ve kişiliklere yer verilmiştir.

Kommunikation im Tourismus

Kitap turizmle ilgili fakülte, yükseköğretim ve meslek yükseköğretiminde okuyan öğrencilere mesleki, sosyal ve iletişimsel becerilerin yanı sıra kendi başına öğrenme ve araştırma yeterliliği kazandırmayı hedeflemektedir (bkz. Lévy-Hillerich, 2005). B1 seviyesinden itibaren mesleki Almanca öğreten bu kitabı kullanacak öğrencilerin iyi bir temel Almanca bilgi ve becerisine sahip olması gerekmektedir.

KiT ders kitabına ilave olarak bir alıştırma kitabı hazırlanmamıştır. Dinleme alıştırımları için bir CD ve kitapta geçen kelimeler için sözlük (*Glossar*) bulunmaktadır. Bu CD'yi ve sözlüğü yayın evinin internet sitesinden satın almak mümkündür (Cornelsen, 2005). Ayrıca dersin işlenişi konusunda öğretmenlere kolaylık sunması için hazırlanan bir adet öğretmen kitabı da ders kitabına ilave olarak bulunmaktadır. Bu kitapta ders kitabının etkili ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için açıklamalar ve öneriler, tüm alıştırımların çözümleri ve dinleme alıştırımlarının metinleri yer almaktadır.

152 sayfadan oluşan kitap önsöz ile başlar, içindekiler ile devam eder. Bu bölümleri, kitapta kullanılan simgelerin açıklandığı *piktogram* (simgeler) sayfası, oyunla öğrenmenin önemine dair açıklamalar, söz ve notalarıyla birlikte bir şarkının bulunduğu sayfalar izlemektedir. Kitabın sonunda ise kaynakça ve *Kommunikation im Beruf* kitap serisine dair bilgiler bulunmaktadır. KiT ders kitabı giriş niteliğindeki ön ünite (*Vorlektion*) ile birlikte toplam 8 üniteden meydana gelmiştir. Ön ünite de öğrencilere okuma, yazma, dinleme, kelime hazinesini geliştirme, birlikte öğrenme ve dilbilgisi öğrenimi konularında ipuçları ve bilgiler aktarılmıştır. Sonraki ünitelerde ise resepsiyon, mutfak, restoran, seyahat bürosu, turistik fuarlar ve borsalar, turizm ve bağcılık (şarapçılık) ve iş başvurusu konuları turistik olay örgüsü içerisinde ele alınmaktadır. Ünitelerin her biri diğerlerinden bağımsız olarak da ele alınıp işlenebilecek nitelikte hazırlanmıştır. Ağırlıklı olarak gerçek metin ve diyalogların kullanıldığı kitapta, her ünite turizm kapsamında bir meslek koluyla ilgili ayrıntılı bilgi ve bununla uyumlu bir resimle başlar. Bu giriş sayfasında ilgili meslek için gerekli olan koşul ve yeterliliklerin değerlendirildiği bir anket bulunur. Ünite içerisinde bu meslek kolu çevresinde yoğunlaşan alıştırımlar, somut uygulamalar, kullanım alanları ve bilgi aktarımları yer alır. Belli yerlerde verilen bilgi kutucukları içerisinde bazı mesleki püf noktaları aktarılmıştır. Gerekli yerlerde öğrenmeye yardımcı ipuçları da verilmiştir. Diyalog alıştırımlarıyla birlikte verilen kutucuklarda ise durum ve olaya özgü konuşma kalıpları ve alternatifleri aktarılmıştır. Ünite sonunda *Mit Sprache spielen* (dil ile oynamak) bölümünde işlenen konunun tekrarı ve alıştırması niteliğinde oyun ve şarkılara yer verilmiştir. Ünitinin sonundaki *Koffer* (bavul) bölümünde ise kelime hazinesini geliştirmeye dönük öneriler, alıştırma ve öğrenmeye yardımcı ipuçları yer almaktadır.

KiT ders kitabında iletişimsel bir yaklaşım izlendiği ve mesleki bilgi eşliğinde dört temel becerinin geliştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Dilbilgisi kurallarının açıklanmasına yer verilmemiş, kurallar konuşma kalıpları ve yazılı kullanımları içinde tümevarımsal aktarılmıştır. Sık kullanılan deyimler, atasözleri ve şarkılar, farklı ülkelerden yiyecek ve içecekler, turistik yer ve etkinlikler ile ülke bilgisi ve kültürlerarası iletişim öğeleri bulunmaktadır. Kitapta ağırlıklı olarak diyalog tamamlama, diyalog canlandırma, rol oyunu, görüş bildirme, grup içinde konuşma, dinleme, okuma, yazma, boşluk doldurma, eşleştirme, evet-hayır alıştırımları, bulmaca ve kelime oyunu alıştırımları kullanılmıştır.

Kitapta görsel malzeme bakımından turizmle alakalı broşürler, reklam tabelaları, afiş ve posterler, kartvizitler, işaret ve simgeler, bilgisayar programlarından sayfa örnekleri, standart formlar ve not kartları, mektup ve mesleki yazışma örnekleri, yiyecek içecek menüleri, yemek tarifleri, içki tanıtımları, harita ve krokiler, iş başvurusu ve mesleki özgeçmiş örneklerine yer verilmiştir. Bunların dışında şekil ve tablo kullanılmıştır. Az sayıda gerçek resim ve çizimler kullanılmıştır, fakat tamamı renksizdir.

Deutsch im Hotel - Gespräche führen

İki ciltlik *Deutsch im Hotel* ders kitabının ilki *Gespräche führen (Konuşmalar)* adıyla, ikincisi ise *Korrespondenz (Yazışma)* basılmıştır. İlk ciltte turistik işletmelerde çalışanlar ile konuklar arasında geçen sözlü iletişim durumları ele alınarak konuşma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenirken, ikinci ciltte turistik işletmelerdeki yazışma tür ve biçimleri konu edilmiş ve mesleki yazma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Kitaplar art arda kullanılabileceği gibi, derste paralel olarak ikisi birlikte de kullanılabilir. Turizm ve otelcilik ile ilgili bölüm ve programlardaki öğrenciler ve turizm çalışanları için hazırlanan *Deutsch im Hotel-Gespräche führen*, öğrenenlerde yaklaşık 150 saatlik temel Almanca önbilgisini gerektirmektedir. Yani A1 seviyesinde Almanca bilgi ve becerisine sahip öğrencilere A2 seviyesinde bilgi ve beceriler kazandırmayı hedeflemektedir (bkz. Barberis & Bruno, 2000).

Ders kitabına ilave olarak alıştırma kitabı bulunmayıp, dinleme ve telaffuz alıştırmaları için Audio-CD ve öğretmen kitabı bulunmaktadır. Öğretmen kitabında yöntemsel ve öğretimsel öneriler, ülke bilgisine dair açıklamalar, önemli kelimelerin listesi, öğretici ipuçları ve oyunlar, rol kartları, kopyalanacak sayfalar, her ünite için çözümlü testler, Almanca konuşulan ülkelere dair bir adet kültürlerarası ülke bilgisi testi, kelime kartları ve değerlendirme önerileri yer almaktadır.

144 sayfadan oluşan kitap, içindekiler bölümüyle başlar, ardından kitaba dair bilgilerin verildiği önsöz bölümü gelir. Kitabın sonunda ise *Deutsch im Hotel-Spiel* (otelde Almanca oyunu) adlı bir oyun, telaffuz alıştırmaları için *Phonetik* (sesbilgisi) bölümü, temel dilbilgisi konularının açıklandığı *Referenzgrammatik* (başvuru dilbilgisi), bütün alıştırmaların çözümleri için *Lösungsschlüssel* (cevap anahtarı) ve bütün dinleme metinlerinin verildiği *Hörtexpte* (dinleme metinleri) bölümleri yer alır. Kitap sekiz üniteden oluşur. Bu ünitelerde sırasıyla konukları karşılama ve kaydetme, *cafe*, restoran, oda servisi, konuklara bilgi verme, otel tanıtma ve yönlendirme, otel hizmetlerine dair bilgiler, şikâyetler, otelde telefon hizmeti, turlar, seyahat, kiralık araç, kültürel varlıklar, hesap ve konukların ayrılması konuları işlenmektedir.

İletişimsel bir anlayışla hazırlanan kitapta, üniteler turistik bir işletmede geçen bir resimle başlar. Resme dair sorular öğrencileri serbest konuşmaya ve fikirlerini açıklamaya teşvik eder. Herhangi bir konuşma kalıbı verilmeksizin resim destekli diyalog ipuçları verilerek öğrencilerin özgün diyaloglar ortaya koymaları istenir. Yine resimle ilgili bir kelime alanı verilip öğrencilerden bu alanla

ilgili daha fazla kelime bulmaları istenmiştir. Her ünite de belli başlı konuşma kalıpları (*Redemittel*) alfabetik olarak işaretlenmiş ve ünite sonunda bu kalıplar farklı alternatiflerle birlikte sunulmuştur. Turistik işletmelerde konuklar ve çalışanlar arasında geçen somut diyaloglar, gerçek turistik olay, yer ve mekânlarla ilgili okuma parçaları kullanılmıştır. Bazı alıştırmaların sonunda öğrenciden kendi ülkesiyle ilgili bilgi vermesi ve ilgili alıştırmada geçen konuda bir karşılaştırma yapması istenmiştir. Verilen belli başlı örnek olaylarda öğrencinin kişisel olarak rol üstlenip davranış ve konuşma sergilemesi talep edilmiştir.

Kitapta kullanılan alıştırmalarda dinleme, okuma ve konuşma ön plandadır. Yazma becerisinin geliştirilmesi ikinci cilde bırakılmıştır. Dilbilgisi tamamen tümevarımsal olarak aktarılıp hiçbir dilbilgisi açıklamasına ve alıştırmaya yer verilmemiştir. Yalnızca kitabın sonundaki *Referenzgrammatik* bölümünde en gerekli temel dilbilgisi konularına dair açıklamalar bulunmaktadır.

Sıklıkla kullanılan alıştırma biçimleri, dinleme-anlama, okuma-anlama, diyalog oluşturma ve canlandırma, diyalog tamamlama, rol oyunu, duruma uygun serbest konuşmalar sergileme, evet-hayır alıştırmaları, doğru-yanlış alıştırmaları, boşluk doldurma, kelime alıştırmaları, ülke bilgisel karşılaştırmalar şeklindedir.

Kitapta konu içeriklerine uygun olarak çok sayıda turistik görsel öge kullanılmıştır. Standart formlar, çizelge ve tablolar, kimlik örneği, yiyecek içecek menüleri, hesap fiş ve faturaları, haritalar, şehir planı örnekleri, krokiler, şemalar, pano ve levhalar, yolcu biletleri, tur programları, fiyat tarifeleri, broşürler, internet sayfası örnekleri bunlardan bazılarıdır. Ayrıca kitapta gerçek turistik yer, mekân ve kişilere ait gerçek resimler ve çizimler sıklıkla kullanılmış olsa da bu öğelerde ve kitabın genelinde renk kullanılmamıştır.

Deutsch im Hotel - Korrespondenz

Deutsch im Hotel ders kitabının ikinci cildi olan *Korrespondenz*, turistik işletmeler ile konuklar arasındaki yazılı iletişim durumlarını konu edinmektedir. Kitabın amacı, turizm çalışanlarına etkili yazılı iletişim becerileri kazandırmaktır (bkz. Barberis & Bruno, 2001). Temel Almanca dil bilgisi ve becerilerine sahip turizm öğrencileri ve çalışanlarına A2 seviyesinden itibaren yazma becerilerini kazandıran bu kitap, *Gespräche führen*' dan sonra veya ona paralel olarak da kullanılabilir.

Kitapta dinleme ve telaffuz alıştırmaları bulunmadığı için kitabın herhangi bir dinleme materyali de (CD/kaset) bulunmamaktadır. Kitaba ilave olarak alıştırma kitabı yoktur. *Deutsch im Hotel* öğretmen kitabının ikinci kısmı *Korrespondenz* için ayrılmıştır. Öğretmen kitabında öğretici öneriler ve ipuçları, ülke bilgisi, kelime listeleri, oyunlar, rol kartları, kopyalanacak sayfalar, her ünite için çözümlü testler ve değerlendirme önerileri bulunmaktadır.

151 sayfadan oluşan kitap, içindekiler bölümü ile başlar, ardından kitapla ilgili bilgilerin aktarıldığı önsöz bölümü gelir. Kitabın sonunda ise, turizmde yazılı iletişim için önemli olan bazı

dilbilgisi konularının örneklerle açıklandığı *Grammatische Schwerpunkte* (dilbilgisel ağırlık noktaları) yer alır. Son olarak da kitaptaki bütün alıştırmaların çözümlerinin yer aldığı *Lösungsschlüssel* (cevap anahtarı) bulunur. Kitaptaki dokuz üniteye sırasıyla, iş mektupları; biçim ve düzen, talep, arz, olumsuz yanıt, karşı teklif, rezervasyon, rezervasyon onaylama, iptal, değişiklik ve onay, hesaplama, şikâyet, şikâyete cevap konuları işlenmektedir. Her ünitenin sonunda, ilgili yazışma türüne dair önemli noktaların ayrıntılı bir biçimde örneklendirilerek açıklandığı *Textbausteine* (metin yapıtaşları) bölümü bulunmaktadır.

Somut yazılı iletişim durumlarının ele alındığı kitapta, çok sayıda iş mektupları, faks ve e-posta örnekleri, bilgi mektupları, fiyat tarifeleri, rezervasyon ve kayıt formları, internet sayfasından rezervasyon örneği, telefon not kartları, hesaplama ve fatura örneği, değerlendirme anketi, öneri ve şikâyet formu kullanılmıştır. Kullanılan bu metinlerin büyük bölümü bazı işletmelerden alınmış gerçek mesleki yazışma örnekleridir (bkz. Barberis & Bruno, 2001: 2).

Mektup, faks, e-posta yazma ve bunlara cevap yazma, eksik bırakılmış yazışmaları tamamlama, yazışmalara uygun başlıklar bulma, not alma, boşluk doldurma, form doldurma, karışık metinleri düzenleme ve sıralama, cümle kurma, eşleştirme ve tamamlama, doğru-yanlış alıştırmaları, kelime ve okuma alıştırmaları kullanılmıştır. Yazılı iletişimin yanı sıra sözlü iletişim de göz ardı edilmemiştir. Telefon görüşmesi yazıp canlandırma, metinler üzerine tartışmalar yürütme gibi sözlü alıştırmalara da yer verilmiştir. Öğrencilerden bazı yazışma biçimlerini kendi ülkelerindekiler ile karşılaştırmaları istenmiştir. Görsel açıdan, kitapta yalnızca yazı rengi olarak kahverengi ve bazı alıştırmalarda zemin rengi olarak mavinin tonları kullanılmıştır. Az sayıda resim kullanılmış ve bu resimler renksizdir.

Deutsch als Berufssprache in Hotel- und Gaststättengewerbe

Kitap, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi bünyesindeki Turizm ve Otelcilik Programında kullanılmak üzere hazırlanmıştır (bkz. Kartal ed., 1996). Öğrencilere otelde çalışırken karşılaşacakları önemli durumlarla başa çıkmayı ve Almanca konuşan konuklarla iletişim kurmayı sağlayacak gerekli dilsel becerileri kazandırmayı hedeflemiştir. Tek parça ders kitabından oluşup, alıştırma kitabı, öğretmen kitabı, ilave görsel ve işitsel materyallere sahip değildir.

157 sayfadan meydana gelen kitabın başında içindekiler, Almanca önsöz, öğrencilere kelime hazinesini geliştirmede ve metinleri daha kolay anlamada yardımcı olacak bilgilerin yer aldığı “Başlarken” bölümü ve dilbilgisinin neden önemli olduğunu açıklayan “Neden Dilbilgisine Gerek Sinim Vardır?” bölümü bulunmaktadır. Sonda ise ek olarak alfabetik kelime listesi, dilbilgisi açıklamaları ve alıştırmaların çözümleri yer almaktadır.

Kitap 10 üniteye oluşup, ünitelerin içeriği ardışık olarak, resepsiyon, oda, restoran, banka, telefonlaşma, seyahat, oto kiralama, kültürel varlıklar, hava durumu, hastalık, alışveriş, ödeme ve ayrılma konularından oluşmaktadır. Ağırlıklı olarak turistik işletmelerde çalışan ile konuk arasında

meydana gelen diyaloglara yer verilmiştir. Diyaloglarla birlikte ilgili durumda kullanılabilecek alternatif konuşma kalıpları ve benzer ifadeler *Redemittel* (konuşma kalıpları) başlığı altında toplanmıştır.

Kitapta, boşluk doldurma, diyalog dzenleme, doğru-yanlış, çoktan seçmeli sorular, diyalog tamamlama, rol oyunları, okuma-anlama, yazma alıştırmaları, kelime bulmaca oyunu gibi alıştırmalar kullanılmıştır. Dinleme ve telaffuza dair alıştırma yoktur. Dilbilgisi kural açıklamalarına ve alıştırmalarına konu içerisinde doğrudan yer verilmemiş, kitabın sonundaki *Grammatik im Überblick* (dilbilgisi zeti) bölümünde gerekli kurallar hedef dilde açıklanıp örneklendirilmiştir.

Kitapta görsel öge olarak; kayıt formları, kimlik ve pasaport örneklere, mektup ve telgraf, sipariş formu, ek rneği, havale formu, yiyecek ve içecek menüleri, anket formları, fiş ve faturalar, kartvizit, ilaç tanıtımı, tur programı, oto kiralama tarifesi, broşürler ve tren bileti kullanılmıştır. Ayrıca lke bilgisi ve kültürlerarası iletişim bakımından; Türkiye'den ve Almanca konuşulan ülkelerden fıkralar, yemek tarifleri, haritalar, krokiler ve hava tahmin raporlarına yer verilmiştir. Kitaptaki bütün görsel ögeler siyah-beyaz çizimlerden oluşmuştur, gerçek resim ve renk kullanılmamıştır.

Deutsch für den Tourismus

Kitap, ğrencilerin ve turizm sektörünün ihtiyaçlarına uygun olarak B1 seviyesine göre hazırlanmıştır. Kitabın amacı, turizm endüstrisinde görev alan ve alacak eğitimi personelini Almanca bilgilerinin istenilen düzeyde olmasını sağlamaktır (akır ve Arıkan, 2009: ix).244 sayfadan oluşan kitabın başında içindekiler ve Türkçe nsz bölümleri yer alır. Sonunda ise Almanca düzensiz fiillerin Türkçe anlamlarıyla birlikte bir listesi, Türkçe-Almanca, Almanca-Türkçe sözlük ve dizin bölümleri bulunmaktadır. Kitap tek parçadan oluşur ve ayrı bir alıştırma kitabı, ğretmen kitabı, ilave görsel ve işitsel materyaller içermez.

Kitabın konu içeriği resepsiyon, oda, restoran, mutfak, seyahat organizasyonu, alışveriş, ulaşım araçları, kültürel varlıklar, ödeme ve ayrılma, hastalıklar, iş başvurusu, seyahat ülkesi olarak Türkiye olmak üzere on iki üniteden oluşmaktadır. Her ünitenin başında, ulaşılmak istenen hedeflerin sıralandığı “Amaçlarımız” (*Zielsetzungen*), nite konusuyla ilgili “Anahtar Kavramlar” (*Schlsselbegriffe*) ve ünitenin içeriğine dair maddelerin sıralandığı “İçerik Haritası” (*Lerninhalte*) bulunmaktadır.

Konular turistik bir işletmede konuk ile çalışan arasında geçen örnek bir diyalog ile başlar. Diyalogda geçen ifade biçimlerine alternatif olarak konuşma kalıpları ve kullanımlarına dair ipuçları sunulur. Belli yerlerde *İnternet* etiketi ile dilbilgisi veya başka bir konuda daha ayrıntılı bilgi ve alıştırmalar için internet bağlantıları paylaşılmıştır. *Kitap* etiketiyle bazı konularda ayrıntılı bilgiye ulaşılabilecek kitaplara atıf yapılmıştır. *Dikkat* etiketiyle bir kural ile alakalı bir ayrıntı veya bir kalıbın kullanımıyla ilgili istisnai bir durum vurgulanmıştır. “Okuma Parçaları” (*Lesetexte*) başlığı altında

okuma metinleri bulunur. Ünitelerin sonunda ise bütün alıştırmaların cevap anahtarları, “Turizm Terminolojisi” (*Terminologie & Tourismus*) ve “Yararlanılan Kaynaklar” (*Literatur*) bölümleri bulunur.

Kitapta boşluk doldurma, eşleştirme, düzenleme, soru-cevap, cümle tamamlama, cümle kurma, diyalog tamamlama, diyalog oluşturma, çoktan seçmeli sorular ve evet-hayır gibi alıştırmaların biçimleri kullanılmıştır. “Şimdi Sıra Sizde” (*Nun sind Sie an der Reihe*) bölümlerinde sunulan alıştırmalarda öğrencileri serbest dilsel üretime teşvik eden soru, durum, olay, rol oyunları ve araştırma konuları yer alır. “Kendimizi Sınayalım” (*Aufgaben zur Selbstüberprüfung*) bölümünde yer alan sorularla öğrencilerin kendilerini dilbilgisi ve kelime hazinesi konusunda sınamaları sağlanır. Diyalog ve konu içerisinde geçen dilbilgisi kural ve kalıpları Türkçe ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Açıklamalarda resim, çizim, tablo ve işaretler kullanılmıştır. Dilbilgisi kurallarını pekiştirmeye yönelik alıştırmalara çokça yer verilmiştir. Kitapta dinleme ve telaffuza dair herhangi bir alıştırma bulunmamaktadır.

“Yaşamın İçinden” (*Alltagsthemen*) bölümünde günlük yaşamdan ülke bilgisi içerikli kesitler paylaşılmıştır. Bunun dışında Türkçe ve Almanca atasözleri, Türk mutfağına özgü geleneksel yemek tarifleri ve fıkralar kültürlerarası öğeler olarak kullanılmıştır. Görsel öge bakımından; konuk listeleri, yiyecek ve içecek menüsü, turistik işletmelere ait resim ve krokiler, seyahat biletleri, haritalar, pasaport, iş ilanı, işe başvuru mektubu ve özgeçmiş örnekleri görülmektedir. Kullanılan gerçek turistik yer, durum ve olayları yansıtan resimler ve diğer görsel öğeler renklidir.

Deutsch für Tourismus I, II

Deutsch für den Tourismus ders kitabının yerine *Deutsch für Tourismus I* (DfT I) ve *Deutsch für Tourismus II* (DfT II) ders kitapları geliştirilmiştir. DfT I ders kitabı A2 seviyesinde Almanca ön bilgi ve becerisine sahip olan öğrencilere mesleki yabancı dil terminolojisi eşliğinde B1 seviyesinde dil bilgisi ve iletişim becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. DfT II ders kitabı ise öğrencilerin B1 seviyesindeki bilgi ve becerilerini mesleki bilgilerle birlikte B2 seviyesine taşımayı ve böylece öğrencilere turizm sektöründe etkili bir Almanca dil yeterliliği kazandırmayı hedeflemektedir.

DfT I ve DfT II ders kitaplarının alıştırma kitabı, öğretmen kitabı, kaset/CD, DVD gibi ek materyalleri bulunmamaktadır. Fakat eğitim teknolojilerinin ve internetin yardımıyla açık öğretim öğrencilerine birçok ilave imkân sunulmuştur. Öğrenciler basılı kitabın yanı sıra internetten elektronik ders kitaplarına da ulaşabilmektedir. Anadolu Üniversitesi'nin e-öğrenme platformu aracılığıyla öğrenciler kendi başına öğrenmeyi destekleyecek video ve ses kayıtlarına erişebilir, belli gün ve saatlerde canlı olarak gerçekleştirilen video konferansları takip edebilir, e-seminerlere katılabilir, eş zamanlı veya art zamanlı sanal sınıflarda öğretim elemanlarına sorular yöneltip cevap alabilirler (bkz. Çakır vd., 2015: 158-159).

DfT I ve DfT II ders kitaplarında içindekiler bölümünden sonra Türkçe ve Almanca önsöz yer alır. 276 sayfadan oluşan DfT I'in sonunda özet dilbilgisi açıklamaları, düzensiz ve karışık fiillerin bir listesi, Almanca-İngilizce-Türkçe uluslar arası turizm terimlerinin alfabetik listesi, kullanılan kaynaklar ve ayrıca görsel kaynaklar yer alır. 238 sayfadan oluşan DfT II'nin sonunda ise yalnızca Almanca-Türkçe, Türkçe-Almanca sözlük bulunmaktadır.

DfT I ders kitabı sekiz üniteden oluşmaktadır. Ünitelerin konu içeriğini sırasıyla Almanya'dan Türkiye'ye uzanan seyahat hazırlıkları, rezervasyon işlemleri, vize işlemleri, uçakta yaşanan diyaloglar, araç kiralama, otelde sunulan ön büro, kat ve müşteri hizmetleri, yiyecek içecek hizmetleri, sağlık, para ve banka hizmetleri gibi örnek olaylar oluşturmaktadır. Devam niteliğindeki DfT II ders kitabı da sekiz üniteden oluşur. Bu kitabın konu içeriğini ise sırasıyla turizm fuarları, kültürel etkinlikler, Türk mutfağı, aktif dinlenme, boş zaman etkinlikleri, dini ve resmi bayramlar, Türkiye'nin kültürel mirası, Türkiye'nin dünya kültür mirası listesindeki değerleri, iş başvurusu ve sektörde gerekli bazı yazışma örnekleri oluşturur. Her iki kitapta aynı ünite yapısı ve düzenlemesi izlenmiştir. Ünitelerin başında ulaşılabilecek hedeflerin sıralandığı "Amaçlarımız", önemli kelime ve terimlerin yer aldığı "Anahtar Kavramlar" ve ünite içerisinde yer alan konu başlıklarının sıralandığı "İçindekiler" bulunmaktadır. Ünitelerin sonunda her ünite kullanılan kaynakların yer aldığı "Yararlanılan Kaynaklar" kısmı bulunur. "Sıra Sizde" bölümlerinde öğrenciye konuyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Ek bilgi ve alıştırmalar için internet bağlantıları ve kaynak niteliğinde kitap bilgileri paylaşılmıştır. "Ülke bilgisi" metinleri ve okuma parçaları sunulmuş ve "Kendimizi Sınayalım" testleri aracılığıyla öğrencinin kendisini ölçme imkânı tanınmıştır.

Yoğun olarak turizm sektöründe karşılaşılabilecek örnek olaylara ve senaryolara dayanan diyaloglar kullanılmıştır. Diyalog canlandırma, diyalog tamamlama, diyalog yazma, rol oyun, boşluk doldurma, cümle düzenleme, cümle kurma, soru-cevap, okuma, sözlük çalışması gibi alıştırmalar sıklıkla kullanılmıştır. Ayrıca verilen kısa metinleri çevirme veya metinden bazı kavramlar çıkarma alıştırmalarına yer verilmiştir. Kısıtlı da olsa telaffuz alıştırmaları kullanılmıştır. Dilbilgisi açıklama ve alıştırmalarına yer verilmemiş, DfT I'in sonundaki özet dilbilgisi bölümü bu amaç için yeterli görülmüştür.

Her iki kitapta da çok sayıda mesleki ve kültürlerarası öge görülmektedir. Örneğin; tatil ilanları ve reklamlar, işletmelere ait internet sayfaları, şirket ve fuar logoları, simge ve işaretler, e-postalar, sosyal medya sayfaları, bilgi notları, rezervasyon sayfaları, ziyafet masası örneği, menüler, ilaç prospektüsü, hesap fişi, kartpostal, çek, havale formu, makbuz, kimlik, pasaport ve vize örnekleri, seyahat bileti, müze kartı, iş ilanları, özgeçmiş, iş başvuru formu, şikâyet mektubu, memnuniyet anketi ve benzeri öğeler kullanılmıştır. Kültürlerarası ve ülke bilgisi bakımından; farklı ülkelere ait yeme-içme alışkanlıkları, geleneksel yemek tanıtım ve tarifleri, kültürel etkinlik resimleri, Almanya'dan ve Türkiye'den resmi kurumlara ait internet sayfaları, Türkiye ve Almanya'ya özgü dini ve milli

bayramlar, Türk ve Alman atasözleri ve fıkralar, gezilip görülecek yerlersıklıkla kullanılmıştır. Bu kitaplarda kullanılan mesleki ve kültürel öğelerin çok büyük bir bölümü gerçek yer, mekân, kişi, olay ve etkinliklere aittir. Resimler ve diğere görsel öğeler renklidir.

Deutsch im Tourismus

Bu kitap, meslek yüksekokullarının turizm ve ilgili programlarında okuyan öğrencilerin Almancayı hizmet sektöründe daha verimli kullanabilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır (bkz. İnce, 2011). Almancayı yeni öğrenen öğrencilere uygun olarak A1 seviyesinde yazılmıştır. Dört yarıyılık meslek yüksekokulu programları göz önünde bulundurularak haftada dört saatlik derslere göre düzenlenmiştir.

132 sayfa olan kitap, tek parça ders kitabından oluşup, ilave olarak alıştıırma kitabı, öğretmen kitabı, CD/kaset, DVD gibi işitsel veya görsel materyale sahip değildir. Kitabın başında içindekiler ve ön söz bölümlerinin yanı sıra etkili öğrenme ve kelime hazinesini geliştirmeye yönelik açıklama ve tüyolar içeren “Başlamadan” bölümü yer almaktadır. Kitabın sonunda ise fiil çekimlerini pekiştirmek için hazırlanmış bulmacalar, düzensiz fiillerin bir listesi, *Akkusativ* (ismin -i hali) ve *Dativ* (ismin -e hali) kullanımını gerektiren fiiller ve son olarak da yararlanılan kaynaklar, kullanılan görsel kaynaklar ve internet kaynaklarının bulunduğu kaynakça yer almaktadır.

Kitap 12 üniteden meydana gelip, konukları karşılama, kayıt işlemleri, oda, kahvaltı, rezervasyon, yiyecek içecek, sipariş, oda servisi, araç kiralama, alışveriş, yer ve yön tarifi, ödeme ve ayrılma gibi konulardan oluşmaktadır. Her ünitedeki konu içeriğı ile beraber belli dilbilgisi konuları ve içerikle uyumlu kelime hazinesinin kazandırılması hedeflenmiştir. Metinler ağırlıklı olarak turizmdeki örnek olaylara dayanan kurma diyaloglardan oluşmaktadır. Turizmde yoğun olarak kullanılan kalıp ifadelere ve kelime hazinesine ağırlık verilmiştir.

Kitapta cümle kurma, cümle tamamlama, eşleştirme, boşluk doldurma, Almancadan Türkçeye cümle çevirme, resimlerle desteklenmiş kelime alıştıırmaları, Almanca kelimelerin Türkçe anlamlarını bulma, bulmaca, diyalog düzenleme, diyalog tamamlama, soru-cevap, okuma alıştıırmaları, fiil çekimi ve kendi başına telaffuz yapma gibi alıştıırmalar yer almaktadır. Dilbilgisi kurallarına Türkçe açıklamalar getirilmiştir. Özellikle fiil çekimlerine yönelik alıştıırmalara sıkça yer verilmiştir. Kitabın sonuna eklenen bulmaca oyunu ile şahıs zamirlerine göre fiil çekimi pekiştirilmeye çalışılmıştır.

Görsel olarak, çok sayıda renkli resim, çizim ve tablo kullanılmıştır. Yiyecek ve içecek menüleri, e-postalar, mektup, faks, otellerde kullanılan kayıt formu, not kartları, fiyat listeleri, işaret ve simgeler, hesap fişleri ve faturalar, pasaport, şema ve krokiler, şehir haritaları gibi öğelere yer verilmiştir. Ülke bilgisi ve kültürlerarası iletişim unsuru olarak az da olsa okuma parçalarına, deyim ve atasözlerine yer verilmiştir.

Deutsch für Mitarbeiter im Tourismus

Bu Kitap geleneksel bir ders kitabından ziyade bir uzaktan öğretim projesinin bileşeni olarak hazırlanmıştır (Uysal ve Göçmen, 2013: v).172 sayfadaki oluşun kitabına ilave olarak alıştırmaya kitabı ve öğretmen kitabı bulunmayıp, dinleme metinleri için sesli dinleme materyali bulunmaktadır. Kitap Almanca yazılmış önsöz bölümü ile başlar. İçindekiler bölümü yoktur. Kitabın sonunda ise bütün alıştırmaların çözümleri ve Almanca-Türkçe Turizm Sözlüğü yer almaktadır.

Kitapta konu sıralaması *Übungen zur Grammatik* (dilbilgisi alıştırmaları) ile başlamaktadır. Almanca temel dilbilgisi kuralları tablolar aracılığıyla açıklanıp, turizmle ilişkili cümleler kullanılarak dilbilgisi pekiştirme alıştırmaları yapılmıştır. Ardından *Übungen zum Service* (servis alıştırmaları) başlığı altında otel, restoran ve seyahat acentesinde sunulan hizmetler ve bunlarla ilgili püf noktalarını içeren alıştırmalar bulunmaktadır. *Übungen zum Marketing* (pazarlama alıştırmaları) bölümünde işletmecilik, pazarlama, reklam, satış ve fuar konuları ele alınmaktadır. *Übungen zum Management* (yönetim alıştırmaları) bölümünde turizmde yönetim, personel yönetimi ve stratejik yönetim konuları işlenmektedir. Son olarak *Übungen zur interkulturellen Kommunikation* (kültürlerarası iletişim alıştırmaları) konusu işlenmiş ve bu başlık altında genel davranış, hizmet ve pazarlamada kültürlerarası davranışlara yönelik karşılaştırmalı alıştırmalara yer verilmiştir.

Kitapta kullanılan alıştırmaya biçimleri, dilbilgisi bölümünde sadece boşluk doldurma alıştırmaları olarak hazırlanmıştır, yalnızca bir alıştırmaya cümle oluşturma biçiminde sunulmuştur (bkz. Uysal ve Göçmen, 2013: 19-20). Diğer bölümlerde turizm işletmelerinde geçen veya geçebilecek örnek olaylara dayalı kurma diyaloglar, gerçek turistik yer ve mekân isimlerinin kullanıldığı okuma ve dinleme parçaları ve bilgilendirici okuma parçaları yer almaktadır. Diyalog tamamlama, diyalog oluşturma, rol oyun, boşluk doldurma, evet-hayır, doğru-yanlış alıştırmaları, cümle eşleştirme, verilen sözcüklerden cümle oluşturma ve kültürel karşılaştırma alıştırmaları kullanılmıştır. Özellikle dilbilgisi konularının açıklanmasında çok sayıda renkli tablo kullanılmıştır. Bununla birlikte kitapta kullanılan renkli resim ve görsel öğe sayısı azdır. Gerçek yer ve mekân resimleri haricinde resim ve çizim kullanılmamıştır. Bazı etkinlik ve organizasyonlara ait poster ve broşürlere yer verilmiştir.

SONUÇ

Turizmle ilgili bölüm ve programlarda öğrenim gören öğrencilere ve ilgili öğretim elemanı ve öğretmenlere ders kitabı seçiminde kolaylık sağlamak amacıyla yapılan bu çalışmada, turizm için Almanca öğretiminde kullanılan ders kitapları nesnel bir yaklaşımla incelenmiştir. Stockholm ve Mannheim Kriterleri temelinde ders kitaplarının yapısal özelliği, sahip olduğu ilave görsel-işitsel ve yardımcı materyaller, tasarım özellikleri, konu malzemesi içeriği, kültürlerarası ve ülke bilgisi öğeleri, alıştırmaya tür ve biçimleri, kelime hazinesi kazandırmada benimsediği teknikler, dilbilgisi aktarımı, dört temel dil becerisinin geliştirilmesi gibi öğretimsel ve yöntemsel açılardan incelenmiştir. Bu

incelemenin sonucunda yerel ve yabancı ders kitapları arasında temel dilsel becerilerin aktarılması, dilbilgisi öğretimi, ülke bilgisi ve kültürlerarası yeterlilik, görsel-işitsel yardımcı materyal sunma bakımından anlayış farklılıkları olduğu görülmüştür. Yukarıda ayrıntılı olarak incelenmiş olan ders kitaplarıyla ilgili bilgiler öznel değerlendirme yapılmaksızın aktarılmıştır. İhtiyaca göre değerlendirmede bulunup uygun ders kitabı seçimini yapma işi ilgili öğrenci ve öğretim elemanlarına bırakılmıştır.

Öneriler

Türkiye'deki turizm bölüm programlarındaki haftalık ve toplam Almanca ders saatleri, bu derslerin içerikleri büyük farklılıklar göstermektedir. Bu durum turizme yönelik genel hedefler doğrultusunda hazırlanmış olan yerel ve ithal ders kitaplarının derslerle uyumlu ve etkili bir şekilde kullanımını zorlaştırmaktadır. Turizmin konaklama, seyahat, yiyecek-içecek ve rehberlik gibi temel dallarındaki işkollarının dilsel ihtiyaçlarına göre daha özelliikli ve eylem odaklı (çalışma sırasında dil kullanımını önceleyen) ders kitaplarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Turizmde kullanılan mesleki dil ile gündelik ölçünlü dil birbiriyle iç içedir. Bundan dolayı, temel seviyede gündelik dil ağırlıklı olan, ilerleyen aşamalarda ise giderek mesleki ağırlığı artırıp gündelik dil kullanımını azaltan bir anlayışın benimsenmesi oldukça önemlidir. Turizme yönelik Almanca ders kitaplarında bu anlayışla temel seviyede gündelik dil kullanımını ön planda tutan, ilerleyen seviyelerde ise mesleki dil kullanımını önceleyen bir içeriğin hazırlanması ve bu kitapların yoğun bir şekilde görsel-işitsel yardımcı materyaller ile desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar, K., Tan, E., Balcı, U. (2017).Turizm Odaklı Almanca Ders Kitaplarının Ülke Bilgisi Bağlamında Analizi. *International Journal of Languages' Education and Teaching Volume 5, Issue 1*, p. 651-672
- Altürk, A./Yel, G./Yüksel, T. A./Balcı, U. (2016): Turizm Fakülte ve Yüksekokullarında Yabancı Dil Eğitimi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*,ISSN:1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), 11/3, 139-150.
- Ataş,D., Genç,A. (2016). Research on Writing a Local Tourism Book for Germans. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12(2), 195-205.
- Ataş, D., Genç, A. (2017). Deutsch als Fremdsprache im Tourismus. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 12/6*, p. 31-54
- Balcı, U. (2016): Turizm Lisans Öğrencilerinin Dil Eğitimi ile İlgili Sorunları ve Çözüm Önerileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 50, Autumn II, 93-100.
- Cornelsen. (2014). *Ja, gerne!* Erişim: 4 Aralık 2016, http://www.cornelsen.de/erw/reihe/r-7686/ra/titel/9783060207329/back_link/search
- Cornelsen. (2005). *Kommunikation im Beruf*. Erişim: 5 Ocak 2017, <http://www.cornelsen.de/erw/reihe/r-5120/ra-5984/titel/9783464212332>

- Çakır, M., Arabacıoğlu, B., Karasu, G., & Raabe, G. (2015). Die Lehrwerke für fremdsprachlichen Deutschunterricht im Bereich Tourismus an der Anadolu Universität. In M. Toprak, & A. O. Öztürk (Hrsg.), *Migration und Kulturelle Diversität. Tagungsbeiträge des XII. Internationalen Türkischen Germanistik Kongresses*, 153-162.
- Hanbay, O. (2014): Motive der Tourismus-Studierenden für die Wahl des Deutschen als zweite Fremdsprache. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), 421-427.
- Hueber MiB. (2015). *Menschen im Beruf*. Erişim: 15 Ocak 2016, https://www.hueber.de/seite/pg_download_neu_mib
- İşigüzel, B. (2013): Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Programlarındaki Mesleki Almanca Dersleri Üzerine Bir Araştırma. *NWSA-Humanities*, 4C0174, 8, (4), 363-371.
- Kast, B., & Neuner, G. (1994). *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen Deutschunterricht*. Berlin: Langenscheidt.
- Klett. (2016). *Zimmer frei*. Erişim: 27 Aralık 2016, <http://www.klett-sprachen.de/zimmer-frei/r-388/254#reiter=titel&niveau=A1>
- Ördek, E.& Bolat, H. (2016). Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinin Turizm için Mesleki Almanca Öğretimindeki Yeterliliği. *DİYALOG: Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, (2016/2), 104-115.

İncelenen Ders Kitapları

- Barberis, P., & Bruno, E. (2001). *Deutsch im Hotel-Gespräche führen*. Ismaning: Hueber.
- Barberis, P., & Bruno, E. (2001). *Deutsch im Hotel-Korrespondenz*. Ismaning: Hueber.
- Cohen, U., & Grandi, N., (2012). *Zimmer frei-Deutsch im Hotel Aktuelle Ausgabe*. Berlin und München: Klett-Langenscheidt.
- Cohen, U., & Grandi, N. (2012). *Herzlich willkommen-Deutsch in Restaurant und Tourismus*. Berlin, München: Klett-Langenscheidt.
- Çakır, M. (2012). *Turizm için Almanca I - Deutsch für Tourismus I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Çakır, M., & Arıkan, İ. (2009). *Turizm için Almanca - Deutsch für den Tourismus*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Çakır, M., (2013). *Turizm için Almanca II – Deutsch für den Tourismus II*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Çakır, M., (1996). *Deutsch als Berufssprache in Hotel- und Gaststättengewerbe (Turizm ve Otelcilik Almancası)*. Eskiřehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Grunwald, A., (2014). *Ja, gerne! Deutsch im Tourismus*. Berlin: Cornelsen.
- İnce, V. M., (2011). *Deutsch im Tourismus – Ein Lehrbuch mit Übungen für Anfänger*. Ankara: Nobel.
- Lévy-Hillerich, D., (2005). *Kommunikation im Tourismus*. Berlin: Goethe Institut, Fraus, Cornelsen.
- Schümann, A., Schurig, C., Schaefer, B., & van der Werff, F., (2015). *Menschen im Beruf-Tourismus A1*. München: Heuber Verlag.

Schümann, A., Schurig, C., Schaefer, B., & van der Werff, F., (2015). *Menschen im Beruf-Tourismus A2*. München: Heuber Verlag.

Uysal, M., & Göçmen, M. (2013). *Deutsch für Mitarbeiter im Tourismus*. Isparta: Fakülte Kitabevi.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Learning a second foreign language is very important for the students and employees of tourism sector. German is one the most preferred second foreign languages at high schools and colleges for tourism education. One of the most significant elements for teaching a foreign language is teaching material. There are several course books, which are used for teaching German for special purpose of tourism. It is clear that choosing an appropriate course book is highly difficult and time-consuming. Because of the characteristics of the learner group it is not possible to use any course book for teaching a foreign language for any purpose. The course book must be chosen according to age, aim, prior knowledge of the learners, so that the education process can reach its aims. As the learner groups vary by their characteristics, the course books and materials vary by their features too. In the present study the course books and additional materials, which are produced to teach vocational German for special purpose of tourism have been analysed and detailed didactical and methodological information has been revealed. By this way it has been aimed to enable the related learners and instructors to determine the proper course book for their aim of learning and teaching.

Method

In this study twelve vocational German course books, which are used to teach German for special purpose of tourism in Turkey, have been examined:

- Zimmer frei - Deutsch im Hotel
- Herzlich willkommen - Deutsch in Restaurant und Tourismus
- Menschen im Beruf Tourismus A1
- Menschen im Beruf Tourismus A2
- Ja, gerne! Deutsch im Tourismus
- Kommunikation im Tourismus
- Deutsch im Hotel - Gespräche Führen
- Deutsch im Hotel - Korrespondenz
- Deutsch als Berufssprache in Hotel- und Gaststättengewerbe
- Deutsch für den Tourismus
- Deutsch für Tourismus I

- Deutsch für Tourismus II
- Deutsch im Tourismus
- Deutsch für Mitarbeiter im Tourismus

Some of these books are produced by local authors in Turkey and some of them are produced and printed in Germany. All these books have been analysed by means of Stockholm and Mannheim Criterion Catalogues. The method of the study is descriptive analysis. That is to say, above-cited course books have been in terms of didactic and methodology diffusively described. Detailed information about the books has been revealed, in order to help learners and teachers/lecturers to choose an appropriate course book for their instructional objectives. Any subjective judgement about the books has been avoided. Determination of the books is given over to the learners and teachers.

Findings and Results

All of the analysed course books have got the goal to improve oral and written skills of learners in field of tourism. But how successful are they at this goal? It varies according to their structures and qualities. As a result of the study there is an explicit difference between the course books which are produced in Turkey and in Germany. Some of the local vocational German course books for special purpose of tourism lack in additional audio-visual materials, which are crucial for learning a foreign language. Some of them are concentrated on teaching vocational German for distance education, in order to help the ones who are working in tourism and want to learn German for tourism by themselves. The imported course books are concentrated on cross-cultural communication. It is obvious that there is no coherence between the books in the length of courses, aimed skills, grade and prior knowledge of learners, etc. The necessity of a more specific, learner oriented local vocational German course book for special purpose of tourism has been determined.

Recommendations

The German courses of tourism programs in Turkey vary by their content and total time of given courses. There are different jobs in main branches of tourism like accommodation, travel, gastronomy and guidance, which require specific lingual skills. Therefore a German course book for tourism must take those specifications in consideration. Knowing that vocational language of tourism is not too different from the common language; the course books for beginner level should concentrate on common use of language, at further levels should dominance of common language decrease while the vocational use of language increase. Another important point for the vocational German course books for tourism is that, the books should be equipped with as many audio-visual materials as possible.